

SKUPŠTINA CRNE GORE

Predsjednici
Danijeli Đurović

PRIMLJENO:	24. 6	2022	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/22-48		
VEZA:			
EPA:			
SKUPŠTINSKI:	PRILOG:		

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, ministarki nauke i tehnološkog razvoja Biljani Šćepanović, postavljam sljedeće

POSLANIČKO PITANJE:

Jedan od najznačajnijih kapitalnih infrastrukturnih projekata za Crnu Goru i region Jugoistočne Evrope je SEEIIST projekat, krupna istraživačka i medicinska paneveropska infrastruktura vrijednosti 250 miliona eura. Crna Gora je 2017. inicirala projekat, okupila 10 zemalja oko ove ideje, obezbijedila podršku Evropske komisije, podršku šire međunarodne naučne i medicinske zajednice, prva finansijska sredstva od 6.5 miliona za razvoj druge faze.

Crna Gora je bila politički lider procesa lansiranja projekta na Jedinstvenu listu evropskih infrastrukturnih projekata (ESFRI) i uključila projekat u Ekonomsko investicioni plan.

Možete li nam reći šta se od trenutka kada je Sanja Damjanović razriješena sa pozicije realizovalo finansijski - a od tada je prošlo godinu i po dana. Šta je sve moglo biti realizovano, a nije, u poslednjih godinu i po dana, od kako je 42. Vlada isključila autora i lidera ovog projekta, misionara naučne diplomatije i imenovala nekompetentan tim?

Obrazloženje ću dati na sjednici Skupštine.

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

POSLANIK
dr Jevto Eraković
J Eraković

Crna Gora
Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja

Adresa: Rimski trg b.b.
81000 Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 20 405 341
Email: kabinet@mnr.gov.me
<https://www.gov.me/mntr>

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	29.6	2022	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-01-2/22-48/2		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Broj: 01-008/22-281/2
Podgorica, 29. 6. 2022. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
n/r Predsjednici, gospođi Danijeli Đurović

Predmet: Odgovor na pitanje Jevta Erakovića, poslanika DPS-a

Poštovana predsjednice Skupštine Crne Gore,

U skladu sa članom 191 Poslovnika Skupštine Crne Gore, u nastavku dostavljam pisani odgovor na pitanje koje mi je postavio Jevto Eraković, poslanik Demokratske partije socijalista, u skladu sa članovima 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

POSLANIČKO PITANJE:

„Jedan od najznačajnijih kapitalnih infrastrukturnih projekata za Crnu Goru i region Jugoistočne Evrope je SEEIIST projekat, krupna istraživačka i medicinska paneveropska infrastruktura vrijednosti 250 miliona eura. Crna Gora je 2017. inicirala projekat, okupila 10 zemalja oko ove ideje, obezbijedila podršku Evropske komisije, podršku šire međunarodne naučne i medicinske zajednice, prva finansijska sredstva od 6.5 miliona za razvoj druge faze.

Crna Gora je bila politički lider procesa lansiranja projekta na Jedinственu listu evropskih infrastrukturnih projekata (ESFRI) i uključila projekat u Ekonomsko investicioni plan.

Možete li nam reći šta se od trenutka kada je Sanja Damjanović razriješena sa pozicije realizovalo finansijski - a od tada je prošlo godinu i po dana. Šta je sve moglo biti realizovano, a nije, u poslednjih godinu i po dana, od kako je 42. Vlada isključila autora i lidera ovog projekta, misionara naučne diplomatije i imenovala nekompetentan tim?“

ODGOVOR:

Poštovani gospodine Erakoviću,

Iako me je Vaše pitanje prilično iznenadilo, budući da je formulisano tako da se odnosi na vremenski period rada 42. Vlade Crne Gore, te je trebalo da bude postavljeno toj, a ne 43. Vladi Crne Gore, zahvaljujem što ste mi dali priliku da Skupštinu, kao i širu javnost Crne Gore, upoznam sa nekim činjenicama o projektu SEEIIST koje su često interpretirane na neodgovarajući način.

Aktuelna, 43. Vlada Crne Gore je, kao što Vam je poznato, formirana prije dva mjeseca. U tom kratkom periodu, pored niza zahtjevnih organizacionih poslova na formiranju novog Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, nastalog objedinjavanjem resora koji su u 42. Vladi bili u druga dva ministarstva (Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta i Ministarstvo ekonomskog razvoja), pred nama su bili raznoliki obimni zadaci: upoznavanje sa brojnim projektima i aktivnostima u portfelju Ministarstva, kao i sa problemima u funkcionisanju i realizaciji istih, uz praćenje raznovrsnih tekućih obaveza i dešavanja kako u domaćoj naučno-inovacionoj zajednici, tako i na međunarodnom planu.

Tražiti da se bilo koji ministar decidno izjasni o bilo kom projektu ili inicijativi, u periodu manjem od 100 dana, koliko se svakoj Vladi ostavlja da uđe u posao, je u najmanju ruku neuobičajeno, tim prije imajući u vidu prethodno navedeno – da se pitanje odnosi na aktivnosti prethodne Vlade. Ipak, za 60 dana funkcionisanja Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, zajedno sa saradnicima sam obavila niz značajnih bilateralnih sastanaka sa generalnim direktorima i drugim visokim predstavnicima Evropske Komisije i JRC-a (Joint Research Centre), na kojima je tema funkcionisanja i daljeg razvoja Međunarodnog instituta za održive tehnologije na prostoru Jugoistočne Evrope, odnosno regionalnog projekta SEEIIST, bila jedna od dominantnih. Vjerujem da ste upoznati sa činjenicom da tek danas odgovaram na Vaše pitanje jer sam prethodna dva dana učestvovala na Ministarskoj konferenciji u Tirani, gdje sam se, između ostalog, sastala i sa Marijom Gabrijel, EU komesarkom za inovacije, istraživanje, kulturu, obrazovanje i mlade, kao i sa Signe Raco, zamjenicom generalnog direktora Direktorata EK za istraživanje i inovacije. Pitanje daljih koraka u realizaciji SEEIIST-a je bila jedna od tema u fokusu naših bilateralnih razgovora.

Iako intonacija Vašeg pitanja može biti protumačena kao da samo u Crnoj Gori nisu realizovane neke aktivnosti koje su možda mogle biti realizovane u proteklom periodu, podsjetimo se, u cilju adekvatnog informisanja, da već više od dvije godine živimo u uslovima pandemije COVID-19, što je uslovalo usporavanje brojnih aktivnosti, kako u našoj državi, tako i u cijelom svijetu, a neminovno se odrazilo i na SEEIIST. Na primjer, konzorcijum ovog projekta još uvijek nije definisao pravni model njegovog budućeg funkcionisanja, o čemu je, između ostalog bilo riječi na sastanku Radne grupe za pravni okvir, održanom 16-17. juna 2022, u Prištini. Iako su analiza i predlog Crne Gore bili pripremljeni za ovaj sastanak, tema je odložena za naredni, budući da većina članica nije pripremila svoje materijale. EU podrška, koju, u svom pitanju, definišete kao gotovu stvar, je po sadašnjem pravnom modelu nemoguća, jer je projekat registrovan po švajcarskom zakonu. Da bi se obezbijedilo eventualno finansiranje od strane Evropske komisije, potrebno je projekat registrovati po belgijskom zakonu. U uslovima geopolitičkih previranja, rata u Ukrajini i mogućih ekonomskih, prehrambenih i energetskih ograničenja, i sama Evropska komisija je značajno smanjila svoj budžet za određene aktivnosti. Takođe, ne treba zaboraviti činjenicu da, iako inicijator, Crna Gora je samo jedna od 10 članica konzorcijuma, koji okuplja kako zemlje kandidate, tako i zemlje članice EU. Suprotstavljeni interesi i lobiranje za interese svojih država su konstanta svih javnih i manje javnih aktivnosti članica konzorcijuma, a neophdan uslov za napredovanje ovog projekta jeste upravo saglasnost svih članica i (barem približno) podjednak uloženi trud sa njihovih strana. Stoga nije u redu prebacivati našoj Crnoj Gori, niti bilo kojoj njenoj Vladi, za neaktivnost ostalih članica konzorcijuma, dok god mi završavamo naše obaveze, čak u znatno većem obimu nego što se to očekuje od nas ili bilo koje druge članice.

Želim da naglasim da do sada ni jedna članica SEEIIST Inicijative (a to su sve bivše republike SFRJ, Kosovo, Albanija, Bugarska i Grčka) nije uložila ni jedan evro novca svojih građana u SEEIIST aktivnosti, onako kako jeste Crna Gora. Do februara 2021. god, iz Budžeta Crne Gore je, što opravdano, što neopravdano, potrošeno preko 230 000 EUR.

Dolaskom u Upravni odbor SEEIIST-a početkom 2021. god, novi predstavnik Crne Gore, prof.dr Mara Šćepanović, je, bar što se tiče onog što je urađeno u ime Crne Gore, zatekla niz nedosljednosti i netransparentnosti. Kao vrlo hitno, trebalo je riješiti pitanje druge Nacionalne stipendije za jačanje kapaciteta SEEIIST-a, koja je trebala da bude realizovana od septembra 2020. god. U međuvremenu su sredstva koja su namijenjena za tu stipendiju (a radi se o značajnom dijelu ukupne sume tada uplaćenih 100 000 evra od strane Crne Gore na račun SEEIIST Asocijacije), tokom 2020. godine netransparentno potrošena za, u najmanju ruku, aktivnosti koje nisu bile jasno definisane dotadašnjim planovima rada SEEIIST-a – niti aktivnosti, niti njihovi nosioci. Možemo samo da podvučemo da je upornim insistiranjem na namjenskom trošenju sredstava crnogorskih građana ranije uplaćenih SEEIIST Asocijaciji, dobitnik druge stipendije trenutno u CERN-u i vrijedno radi na njenoj valjanoj realizaciji.

Na 14. sastanku Upravnog odbora SEEIIST-a, održanom u Solunu, u aprilu 2022. god, je donijeta odluka da sve zemlje članice uplate jednokratno sumu od po 20 000 EUR na račun Asocijacije. Budući da je tokom prethodnog perioda, za razliku od ostalih članica, Crna Gora već uplatila značajnu sumu, dogovoreno je da najprije ostali završe svoje obaveze prema Asocijaciji.

Dakle, što se tiče finansijskog dijela, predstavnici Crne Gore u tijelima SEEIIST-a su, u mandatu 42. Vlade, uspjeli da povrate finansije za drugu nacionalnu stipendiju, a što se tiče novih uplata, bar ove jednokratne pomoći od 20 000 EUR, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja 43. Vlade će nastojati da obezbijedi tražena sredstva, ali će ovog puta sačekati da sve druge članice konzorcijuma izvrše svoje obaveze.

U svom pitanju navodite da je Crna Gora obezbijedila „prva finansijska sredstva od 6.5 miliona evra za razvoj druge faze projekta“. Nisam shvatila da li mislite da je taj iznos obezbijeden iz međunarodnih fondova, posredovanjem Crne Gore, ili da ga je Crna Gora obezbijedila iz svojih sredstava? Koliko je meni poznato, ta sredstva nikada nisu uplaćena na bilo koji račun u Crnoj Gori, niti su stavljena na raspolaganje direktno našoj državi u svrhu realizacije ovog projekta, da bismo sada preispitali šta je urađeno sa njima za vrijeme prethodne Vlade. Takođe, ova sredstva nisu uplaćena SEEIIST Asocijaciji od strane Crne Gore, ili bar o tome nemamo pisani trag. Vjerovatno se, kao i ja, pitate otkud sada potreba da članice konzorcijuma uplaćuju jednokratnu pomoć Asocijaciji od po 20 000 EUR, čime može biti obezbijedeno ukupno (svega) 200 000 EUR, ako već postoje obezbijedena sredstva u neuporedivo većem iznosu od čak 6.5 miliona evra?! Izgleda da govorimo o imaginarnom novcu u milionskim iznosima...

Kažete da je Crna Gora bila „politički lider procesa lansiranja ovog projekta na Jedinstvenu listu evropskih infrastrukturnih projekata (ESFRI)“. Da, Crna Gora jeste inicirala proces uključenja SEEIIST-a na Mapu puta Evropskog strateškog foruma za istraživačku infrastrukturu (ESFRI Roadmap). Svojevremeno je, u vrijeme 41. Vlade, naša država prilično investirala u pripremu ESFRI Roadmap aplikacije, plaćajući strane eksperte da pomognu u tom procesu. Aplikacija je podnijeta u septembru 2020. godine.

Međutim, u junu 2021. godine smo obaviješteni da aplikacija nije bila uspješna, tako da ovaj projekat, nažalost, ipak nije na Mapi puta ESFRI. Naredna prilika je tek 2025. godine.

Što se tiče (ne)kompetentnosti predstavnika Crne Gore u SEEIIST timu, smatram da ne treba olako ocjenjivati bilo čije kompetencije, pogotovo ako ih sami nemamo u predmetnoj oblasti. U cilju informisanja građana, želim da podijelim informaciju da je sastav UO SEEIIST-a veoma raznovrstan, i po profesijama i po godinama članova, a sve ih ujedinjuje kako želja da ova izuzetna zamisao zaista bude realizovana, tako i povjerenje koje imaju u svojim Vladama.

Bez namjere malicioznosti i bez ikakve želje da osporim bilo čiju kompetentnost, ali smatrajući da niko ne posjeduje univerzalne kompetencije i da nesporni kvaliteti bilo koje osobe u svojoj naučnoj ili stručnoj oblasti, ne znače automatski i vrhunske menadžerske sposobnosti, vjerujem da bilo čija lična želja i vizija, koliko god jesu od ogromnog značaja u pokretanju neke inicijative, nisu dovoljne za njenu kompletnu realizaciju. Na ovakvim projektima moramo raditi timski, oni ne treba da zavise od pojedinaca, niti ih pojedinci smiju privatizovati. Uloge u ovom i ovakvim projektima pripadaju državama, a ne pojedincima.

Stoga će se, u ime Crne Gore, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja 43. Vlade, krećući se putem nauke i konkretnih činjenica, pri tom poštujući domaće i međunarodne propise i pravila, i nadalje izuzetno posvetiti cilju da nosilac realizacije SEEIIST projekta, odnosno značajne uloge u njemu bude Crna Gora.

Srdačno,

MINISTARKA

Biljana Šćepanović

Prof. dr Biljana Šćepanović

